

A litográfiától az elektronikus képfeldolgozásig

BUZÁS FERENC, AKI EZT AZ UTAT VÉGIGJÁRTA

Dr. Juhász Géza

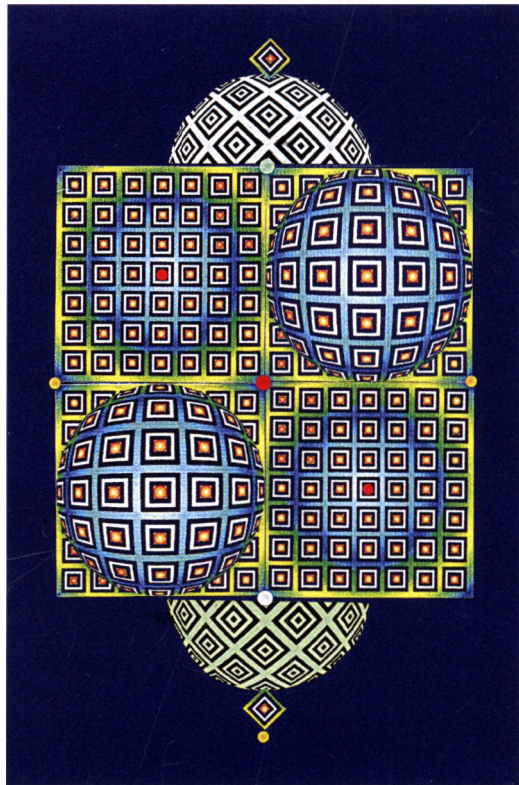
Kórházi kezelése után kerestem fel VII. kerületi lakásán, a valamikori Chicagóban, *Buzás Ferenc* kollégánkat. Feri bácsi nyolcvan éves elmúlt, de most is jó erőben, szokott szellemi frissességével fogadott. Örömmel és meglepetéssel néztem végig lakásának falait és bútorait. Mindenhol az ő ceruzarajzai – némelyiket 1942-ben készítette –, akvarell- és olajfestményei, valamint számítógépes színes grafikái láthatók. Ami nem fért a falra, az százával dossziékban pihen, ezek az utóbbi évek elektronikus úton előállított térhatású színes grafikái, amely elektronikus előállítással Victor Vasarely Op Art stílusát követi. Hat évtized művészi alkotásai láthatók itt, jó volna ezeket közkinccsé tenni, esetleg egy kiállítás keretében bemutatni.

Buzás Feri bácsit a nyomdaipar több generációja ismeri, hiszen évtizedekig tanított különböző szintű iskolákban. Ez idő alatt több százan tanultak meg tőle és általa a nyomdászat mestersegeit, a nyomóforma-készítéstől a képfeldolgozáson át a kiadványszerkesztésig.

Vannak, voltak a magyar nyomdaiparnak olyan nagy öregjei, akik végig hűek maradtak fiatal korukban megtanult szakmájukhoz, és szedőként vagy gépmesterként vagy cinkográfusként vagy könyvkötőként dolgoztak nyugdíjba menetelükig. Sőt sokan egy nyomdához voltak hűek, fiatal szakmunkáskoruktól mindvégig. Buzás Ferenc – aki ugyancsak a magyar nyomdaipar nagy öregjei közé tartozik – nem ilyen volt. Élete, munkája során sokfelé megfordult, sok mindent tanult és sok mindennel foglalkozott – de mindent a nyomdaiparban, a nyomdaiparért cselekedett. Ő nem egy nyomdai szakmához volt hű, hanem a nyomdászathoz, a nyomdaiparhoz.

– Ahol probléma adódott, ott voltam, és segítettem a megoldásban – mondta beszélgetésünk során.

Másrészt állandóan izgatta a nyomdaipari technika fejlődése, jövője, és mindig egy lépéssel a többiek előtt járt a jövő megismerésében. Ezért

tudott tanítani, könyvet írni, lapot szerkeszteni, előadást tartani – mindig az adott időszak technikájának és technológiájának megfelelő szinten. Szüntelenül a szakma szeretete inspirálta.

– Már a szüleim arra tanítottak, soha ne érjem be azzal, amit már megtanultam, mert az egyre több tudás teszi az embert mesterré – mondotta Feri bácsi.

Felsorolni is sok, hány helyen mennyiféle tevékenységet folytatott a nyomdaipar szerteágazó területén. Jókor jó helyen volt mindig, és ahol megfordult, ott nyomot hagyott magáról – kétkézi munkájával, művészetével vagy előrevívő intézkedésével, vagy azzal, hogy mindig nyitottan átadta másoknak azt, amit ő tudott.

Már gyerekkorában feltűnt rajzoló és festési tehetsége, ezért a polgári iskola elvégzése után beiratkozott a Török Pál utcai székesfővárosi Iparrajziskola grafikai tagozatára, ahol a rajzképzés mellett megtanult a saját rajzairól litográfiát, rézkarcot és fametszetet készíteni. Itt ismerkedett meg a nyomdaipari technológiák közül többek között a reprodukciós fényképezéssel is. A tanulás befejezésekor könyvomó-kőrajzoló szakmunkás-bizonyítványt, a mestervizsga letétele után mesterlevelet és érettségi bizonyítványt kapott.

1942-ben egy cinkográfiában reprodukciós fényképészként kezdett dolgozni, majd 1943-tól a Piatnik Nándor Rt. Kártyagyárban litográfus retusőrként dolgozott. 1947-ben az akkor megalakult, *Lengyel Lajos* vezette Nyomdaipari Igazgatóságon folytatta munkáját, majd az Ipari Minisztériumban lett főelőadó. 1949-ben az Állami Műszaki Főiskola papír- és nyomdaipari tanszékének esti tagozatán folytatta tanulmányait, amelyet az időközbeni átszervezés miatt 1952-ben a Budapesti Műszaki Egyetem gépészmérnöki karán fejezett be, ahol gépészmérnöki diplomát kapott. Ezt követően az Ofszet Nyomdában műszaki osztályvezető lett, majd újból a Játékkártyagyár következett, ahol egyrészt a Diósgyőri Papírgyár által alkalmazott papírkártyagyártásra alkalmas technológiát, majd a játékkártyagyártás minőségbiztosítási rendszerét dolgozta ki munkatársaival együtt. 1959-től a *dr. Lovász Kálmán* által vezetett Nyomdakísérlet Üzem és Laboratóriumában a nyomdaipar fejlesztésével és kutatással foglalkozott. 1963-ban az akkor megalakult Nyomdaipari Trösztben mint az iparág főtechnológusa dolgozott, majd a tröszt megszűnése után az 1969-ben létrejött Nyomdaipari Egyesülés Technológiai Fejlesztési Laboratóriumának (TFL) igazgatóhelyettesévé és a TFL igazgatójává nevezték ki, innen ment nyugdíjba.

Az eddig elmondottak is elég lenne egy termékeny élethez. De Feri bácsi esetében ez még kevés.

– Amit én tudok – mondta –, azt át kell adni másoknak is. Hivatásomnak éreztem, hogy mint tanár részt vegyek a nyomdaipari közép- és felsőfokú oktatásban. Az első időszakban több éven át – természetesen a rendes munkám mellett – a szakmunkásképző iskolában ofszet formakészítést tanítottam. Majd 1963-ban minisztériumi megbízás alapján *dr. Gara Miklóssal* együtt kidolgoztuk a Felsőfokú Nyomdaipari Technikum oktatási tematikáját, amely alapját képezte a felsőfokú szakemberképzés beindítá-

ának. Itt, mint külső óraadó tanár, a reprodukciós fényképészeti technológiát tanítottam. Majd amikor létrejött a Könnyűipari Műszaki Főiskola, ennek nyomdaipari tanszékén a nyomdaipari képfeldolgozás technológiáját tanítottam. Az eltelt évtizedek alatt eljutottunk az elektronikus képfeldolgozás és a digitális nyomóforma oktatásáig. Negyvenévi tanítás után, 2003-ban címzetes főiskolai docensként főigazgatói dicséret átvételével hagytam abba a tanítást az azóta egyetemi karként működő felsőfokú képzésben. De a tanítást folytatom – csak máshol. Több év óta magánszervezés keretében kiadványszerkesztői tanfolyamot vezetek, amelynek a Gutenberg Művelődési Otthon ad helyiséget. A tanfolyamon belül számítógépes szerkesztést, tipográfiai tervezést tanítok. A féléves elméleti és gyakorlati oktatás hetente folyik, melynek végén a résztvevők vizsgát tesznek. Az illetékes állami szervek ezt hivatalosan szakmunkásvizsgának fogadják el, sőt a munka nélküli hallgatókat menet közben dotálásban is részesítik. Megjegyzem, hogy a nyomdaipari technológiák közül a színtannal és a flexográfiával is foglalkoztam. Ez utóbbiról összeállítottam egy technológiai jegyzetet.

Csak úgy mellékesen: az Iparművészeti Főiskolán *Haiman György* tanszékén is tanított nyomdatechnikát – egészen a tanszékvezető nyugdíjba meneteléig.

Mindez elég egy ember életéhez? Van, akinek sok is, de Buzás Ferenc még a nyomdaipar más vetületében is tevékenykedett. A Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület munkájába már a kezdet kezdetén bekapcsolódott. A múlt század ötvenes éveiben a reprodukciós fényképészet és nyomóforma-készítő kör vezetője volt, majd később egy ciklusban a nyomdaipari szakosztály titkára, utána két cikluson át elnöke volt. Erről így emlékezik:

- A szakosztályon belül a különböző szakmai körök munkája számomra is meghatározó volt. Ezeknek az volt a vonzereje, hogy itt lehetett a szakma műszaki kérdéseiben elmélyülni, újat tanulni, hasznos szakmai információkhoz hozzájutni, amelyre abban az időben nekem is és a

FLEXÓ SZIMPÓZIUM

KISKÖRÖS, 2004. MÁRCIUS 4-5.

Flexó formakészítés A-tól Z-ig

Az alkalmazott grafikai programoktól a direkt lézervágított klisékészítésig.

A bevezető prezentációk után alkalom lesz a résztvevőknek is elmondani tapasztalataikat, véleményüket.

Helyszín: Kiskőrös, Szarvas fogadó

Időpont: 2004. Kiskőrös március 4-5.

(csütörtök-péntek)

Üzemlátogatás Cecelen és Soltvadkerten (további helyszínek szervezés alatt).

fiatalabb nyomdamérnököknek is nagy szükségünk volt ahhoz, hogy haladjunk a fejlődéssel, és a jelentkező szakmai problémákat eredményesen megoldhassuk.

Egyesületünkön belül évekig szerkesztette szakmai folyóiratunkat, a Magyar Grafikát, ez idő alatt számtalan szakmai cikket írt. Mindezekért az egyesületben végzett több évtizedes munkáért elismerésként MTESZ-díjat, Földi László-díjat és kétszer Lengyel Lajos-díjat kapott.

Feri bácsi nyolcvan évesen is aktív. Saját kedvtelésére - ahogyan ő mondja: pihenésképpen - festeget, rajzol, fényképez és számítógépes grafikákat készít:

- Magyar népművészeti motívumok grafikai feldolgozásával foglalkozom. Amikor a Commodor számítógép megjelent, a motívumokat átvittem számítógépre, és azon készítettem a terveket. Közben itt is haladtam az idővel: ma már digitális ornamentális grafikákat készítek. A színezés is számítógépen történik. Egy érdekesség: 2003-ban a Canon pályázatot hirdetett digitális művészi grafikákra. Egy munkámat elfogadták, amely azután szerepelt az amszterdami, londoni és berlini kiállításokon is.

Ennyi minden belefért nyolcvan évbe. És még nincs vége. Buzás Ferenc ma is alkot. Kívánjuk neki és családjának - ugyanakkor nekünk is -, hogy még sokáig ilyen aktív alkotó élete legyen. Közben hátha valamilyen szervezet létre tud hozni egy kiállítást azokból a művészi alkotásokból, amelyek ma még csak Buzások lakását díszítik.

KÖNYVKÖTŐ FÓRUM

DEBRECEN, 2004. MÁRCIUS 25-26.

A közelmúltban három nagy automata könyvgyártósort is üzembe helyeztek. Magyarországon is létezik már a világújdonságnak számító PUR-technológia. Mindezek indokolják, hogy ebben a témában önálló szimpóziumot rendezzünk. Helyszínnek pedig jobbat el sem lehet képzelni, mint Debrecen.

Helyszín: Debrecen, Hotel Nagyerdő

Időpont: 2004. március 25-26.

(csütörtök-péntek)

Házigazda: Alföldi Nyomda Rt.

Üzemlátogatás és szakmai bemutatók az Alföldi Nyomda Rt., a Kinizsi Nyomda Kft. és a Kapitális Nyomda Kft.-ben.

Mindkét rendezvényre egyesületünk titkárságán lehet jelentkezni a 457-0633 telefonszámon.